

OPPONENCIA
NAGY TIBOR
DIPLOMATERVÉHEZ

Piactér - Kiskőrös

A terv előkészítése számomra picit papírízű. A sok felhozott információ (nagy részük egy könyvből való) nem magyarázza a tervező építészeti döntéseit, inkább párhuzamosan fut azokkal, erős kölcsönhatás nélkül. Hiányolom a személyességet, a kézi rajzokból, skiccekből kibomló építészeti gondolatokat. A meglévő épületek ismertetését is kissé hiányosnak látom, nem tudom megítélni azok elbontásának szükségességét, nem vagyok meggyőződve a teljes bontás helyességéről. A bejárati épület tényleg eléggé esetlen, méltatlanul formált, viszont a csarnok menthetőnek tűnik. Szintén fájjalom, hogy a meglévő fákkal nem foglalkozik sem az előkészítés, sem a terv, így azok megmenekülése a jószerecsén múlik. Fontos lenne az épített környezetre nem csak építészettörténeti minőségként tekinteni, hanem úgy is, mint meglévő erőforrásra, melynek hasznosítása építészeti feladatot rejt magában. Ugyanígy a növényállomány, mely jelen esetben a legerősebb eleme a helyszínnek, szintén részévé válhatna a tervezési feladatnak.

Mindezen fenntartásaim mellett a diplomaterv alapvetéseivel egyetértek. A tömegek finom lebontása, a helyszín belakása, az épületrészek pozícióinak megválasztása, de leginkább a temető új főbejáratának elindítása, mind kiérlelt gondolat. Az építészeti mozdulatok helyesek, érthetőek, tiszták. Furcsállom viszont az épület funkcionális kapcsolatát a környezetével. A nagyvárosi piacok mindig rendezettek, szép arcukat mutatják a város felé, a gazdasági háttér, a rakodás, a göngyöleg, a hulladéktárolás jellemzően rejtve marad. A falusi piac pont fordítva, önmagát éltető rendezetlenségével fedi el ezt a problémát. Jelen esetben különös módon a funkció mintha belülről építkezne kifelé, de kívülről befelé mindennek a visszáját mutatja. A csarnoktér jól működő, nemes építészeti tér, de kifelé gazdasági bejáratok, wc ablakok, kukatároló néz. Félek attól, milyen lehet mindennek a valósága napi használat mellett. Felmerül bennem, mennyivel gazdagabb lehetne az utca élete, ha boltok szegélyeznék. Talán vonzóbb kisvárosi életet teremthetne maga körül ez a szépen formált piac épület.

Merthogy az épület a fenti funkcionális kérdéseket rafináltan haladja meg. A jól szerkesztett struktúra nem funkcionális, hanem építészeti eszközökkel működik (gonoszul azt mondhatnám, esztétizál, de azt hiszem többről van szó). A város számára építészeti eszköztárat használva válik hasznossá (árkádok, fedett-nyitott külső terek, tagolt térfalak). Egyszerűen tetszik, mert szép. Később, a szerkezeti axonometriát figyelve arra a megállapításra juthatunk, hogy ez a nyitott hangú építészet sikerre van ítélve. A későbbi korok nem akarják majd elbontani, mert alkalmassá tehető sokféle használatra. A terv belső bölcsessége bizonyára megmenti szigorú mérnökszemem kisszerű hibakeresésétől is:

- célszerű-e egy épületet hossz-irányban lejtetni, mikor keresztben is lehet (a vízvezetés és az ebből következő szerkezetvastagság növekedés kérdése),
- a párkány vastagsága, részben az előző pont miatt igen túlzó, pedig lehetne elegáns szerkesztésű is,
- a téglaszerkezetű épületrészek fölött mi történik (építészeti, hőtechnikai, karbantartási kérdések),
- az előtetők magassága esztétikai szempontból érthető, de hasznos-e eső és napvédelem szempontjából (amire igen nagy szükség lenne egy piac esetében),
- szükséges-e ez a rengeteg burkolt térfelület (élhetőség, arányosság, költségek kérdése),
- a műszaki kidolgozottság nem velőtrázó, a terv meglehetősen „munkatakarékos”.

De végül: az építészeti alapgondolat erős, induláskor mintha elhúzna a mezőnytől, lendülete rajt-cél győzelmet ígér. Aztán 1:200-as léptékig konokul tartja is magát. Később, 1:100-nál kicsit mintha fáradni látszana, 1:50-nél mozgása darabossá válik, 1:10-nél úgy érzem már csak az edzés rutinja viszi előre. Félek, hogy az erejüket jobban beosztó versenytársak megelőzik. De most látom, hogy ezt a versenyt 1:200-nál lefűjták, versenyzőnk zihálva átszakítja a célszalagot. Előbbi gondolataim már csak a következő versenyekre vonatkozhatnak.

A tervet jó szívvel elfogadásra ajánlom.

Kalmár László
építész

2013 június 23.